Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 19. Rok: 2026 Číslo: 14.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Liturgia hodín je školou modlitby

(z myšlienok pápeža Leva)

Je to Svätý Duch, ktorý nás učí modliť sa. Odo dňa Turíc Duch prebýva v Cirkvi a inšpiruje každú jej činnosť, osobitne modlitbu.

Život prvého spoločenstva, ktoré vzniklo v Jeruzaleme po Ježišovej Veľkej noci, je životom v Duchu, ktorého daroval zmŕtvychvstalý Pán. „*Odvtedy* – hovorí koncil – *sa Cirkev nikdy neprestala zhromažďovať na slávenie veľkonočného tajomstva, pričom číta, ‚čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo*‘ (Lk 24, 27), slávi Eucharistiu, v ktorej ‚sa sprítomňuje víťazstvo a triumf jeho smrti‘, a zároveň mocou Ducha Svätého vzdáva Bohu vďaky ‚za jeho nevýslovný dar‘ (2 Kor 9, 15) v Kristovi Ježišovi, ‚*na chválu jeho slávy*‘ (Ef 1, 12)“. (SC, 6)

V našej dobe, v prostredí ovládanom mentalitou efektívnosti a konzumu, sa modlitba môže javiť ako niečo zbytočné či smiešne. Vo svete, kde si veda a technika nárokujú dávať odpovede na všetko, sa modlitba môže zdať formou úniku. Navyše aj v mnohých kresťanských rodinách sa už modlitba neodovzdáva ďalej, zatiaľ čo mnohí ľudia riskujú, že si ju pomýlia s jednou z mnohých techník psychologickej povahy, zameraných na osobné blaho. Modlitba si však ako základný rozmer nášho človečenstva zaslúži, aby bola znovu objavená vo svojej pravde.

Konštitúcia Sacrosanctum Concilium vzala túto potrebu vážne. A to hlboko tešilo svätého pápeža Pavla VI., ktorý pri

vyhlásení tohto prvého dokumentu schváleného Druhým vatikánskym koncilom povedal: „*Boh na prvom mieste; modlitba je našou prvou povinnosťou; liturgia je prvým prameňom Božieho života, ktorý sa nám odovzdáva, prvou školou nášho duchovného života*.“

V konštitúcii totiž výraz „modlitba“ označuje celú liturgiu. Tento pohľad je rozhodujúci, pretože usmernil liturgickú reformu a dal jej za nosnú os aktívnu účasť veriacich. Liturgia sa predstavuje predovšetkým ako miesto stretnutia, ako iniciatíva Boha, ktorý sa vo svojom Synovi, „*Slove, ktoré sa stalo telom a bolo pomazané Duchom Svätým*“ (SC, 5), približuje k ľudstvu. Jemu môžeme odpovedať „skrze Krista, s Kristom a v Kristovi, v jednote Ducha Svätého“, teda vďaka „modlitbe, ktorú Kristus spolu so svojím mystickým telom prednáša Otcovi“ (SC, 84).

Preto svätý Pavol VI. vrúcne túžil, aby Liturgia hodín, teda každodenná verejná modlitba Cirkvi, neoddeliteľná od Eucharistie, hlboko prenikala, oživovala, viedla a vyjadrovala celú kresťanskú modlitbu a účinne živila duchovný život Božieho ľudu.

Aby sa táto túžba naplnila, Liturgia hodín si žiada, aby bola čoraz viac prijímaná a prežívaná v bežnom živote pokrstených a spoločenstiev. Mnohým ľuďom, ktorí sa chcú naučiť modliť, najmä katechumenom, môže ponúknuť cestu a školu kresťanskej modlitby. Každý týždeň a každý deň sú Eucharistia a Liturgia hodín dychom života Cirkvi, vďaka ktorému Duch Svätý prúdi jej telom. V tejto modlitbe Kristus „spája so sebou celé ľudské spoločenstvo a pridružuje ho k sebe pri spievaní tohto božského spevu chvály“ (SC, 83); tak sa deň čo deň čoraz viac pripájame k veľkonočnému tajomstvu a pripodobňujeme sa mu.

Liturgia hodín, ktorá je spätá s Eucharistiou a predlžuje jej svetlo, posväcuje čas nášho každodenného života: ráno začíname deň s vierou a vďačnosťou; napoludnie prosíme o silu vernosti uprostred námah; večer, po skončení práce, vešpery sprevádzajú chvíľu západu slnka; v noci zaspávame a zverujeme sa Božiemu pokoju. Každá hodinka je úkonom nádeje: počas pozemského putovania bdieme a spolu s celou Cirkvou očakávame slávny návrat Pána.

Ikonostas a baldachýn v chráme

(význam a symbolika častí chrámu)

Súčasťou tohtoročnej odpustovej slávnosti bolo aj posvätenie obnoveného ikonostasu a nového baldachýnu v našom farskom chráme. Aký je význam a symbolika týchto častí chrámu?

Ikonostas pripomína záves zo Starého Zákona medzi svätyňou a svätyňou svätých.

Ikonostas, keďže predstavuje Sväté Písmo v obrazoch, je zložený z ikon, ktoré sa píšu a čítajú. Prostredníctvom ikon ukazuje dejiny spásy obsiahnuté v Starom i Novom zákone a je takpovediac otvorenou knihou, v ktorej každý človek môže prečítať najdôležitejšie príbehy a hlavne učenie kresťanskej viery. Je to teda biblický katechizmus, kde je ikonami vysvetlené učenie Sv. Písma (Starého i Nového zákona) o vykúpení človeka.

Baldachýn v cirkevnej liturgii plní praktickú úlohu ochrany pred vonkajšími vplyvmi a zároveň symbolickú, zdôrazňujúc dôstojnosť a svätosť miesta alebo osoby, nad ktorou je rozprestretý.

Pôvodne slúžili baldachýny ako ochrana pred slnkom a dažďom počas procesií a vonkajších slávností. Postupne sa začali používať aj v interiéri chrámov, kde plnili dekoratívnu a čestnú funkciu.

Baldachýny symbolizujú prítomnosť Boha a zdôrazňujú jeho kráľovskú dôstojnosť. Baldachýn nad oltárom zároveň tvorí jeden z najdôležitejších prvkov vybavenia chrámu a zdôrazňuje svätosť miesta, kde sa slávi Eucharistia. Jeho prítomnosť nad oltárom mu dodáva výnimočný charakter a sústreďuje pozornosť veriacich na najdôležitejšiu liturgickú udalosť.

Symbolika oltárneho baldachýnu je hlboko zakorenená v kresťanskej tradícii. Baldachýn symbolizuje nebo, ktoré zostupuje na zem počas slávenia Eucharistie. Je to tiež znak prítomnosti Boha v Najsvätejšej sviatosti a Jeho starostlivosti o veriacich. Oltárny baldachýn pripomína aj kráľovskú dôstojnosť Ježiša Krista prítomného v Eucharistii.

Oltárny baldachýn tvorí ústredný bod liturgie, sústreďujúc pozornosť veriacich na oltár, kde sa koná obeta svätej liturgie. Jeho prítomnosť zdôrazňuje sakrálny charakter tohto miesta a pozýva k hlbokej modlitbe a kontemplácii.

Liturgický program

Liturgický program po 13. nedeli po Päťdesiatnici

od 24.08. do 30.08. 2026

Pondelok 24.08.	Sv. mučeník Myrón	**06:30** sv. lit. (csl.) † *z rod. Gaľovej, Mlejovej...* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Anna (panychída)* **2.** † *Štefan, Mária*
Utorok 25.08.	**Bl. hieromučeník Metod,** michalovský protoigumen	**07:30** sv. lit. (csl.) * *Marek, Marek, Viktória, Patrik* **18:00** sv. lit. (slov.) * *Martina, Vladimír*
Streda 26.08.	Sv. muč. Adrián a Natália	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Vasiľ, Anna...* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Ľubomír*
Štvrtok 27.08.	Prep. otec Pimen	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Anna, Zuzana* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Irena, Miroslav* **2.** † *Mária (panychída)*
Piatok 28.08.	Prep. otec Mojžiš Etiópsky **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Ivona* **17:00 Veľká Večiereň** **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Mária, Štefan* **2.** † *Andrej, Anna, Jozef, Helena, Mikuláš*
Sobota 29.08.	**Sťatie hlavy proroka, predchodcu a krstiteľa Jána** **zdržanlivosť od mäsa** **mirovanie**	**07:30 sv. lit.** (csl.) ***za farnosť*** **09:00 sv. lit.** (slov.) * *Zdenko, Martina...* **17:00 Veľká Večiereň** **18:00 sv. lit.** (slov.) * *Emil s rod.*
Nedeľa 30.08.	**14. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. Alexander, sv. Ján a sv. Pavol Nový, konštantín. patriarchovia **hl. 5**	**08:00 sv. lit.** (csl.) ***za farnosť*** **10:00 sv. lit.** (slov.) * *Ľubomír s rod.* **17:15 Večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) * *Peter, Radovan*

Liturgický program

Liturgický program po 14. nedeli po Päťdesiatnici
od 31.08. do 06.09. 2026

Pondelok **31.08.**	Uloženie pásu presvätej Bohorodičky	**06:30** sv. lit. (csl.)	* *Adam*
		18:00 sv. lit. (slov.)	† *Vasiľ*
Utorok **01.09.**	**Začiatok indiktu,** **t. j. nového cirkevného roka**	**06:30** sv. lit. (csl.)	* *Mária*
		18:00 sv. lit. (slov.)	**1.** † *Jozef (panychída)* **2.** † *Helena (panychída)*
Streda **02.09.**	Sv. muč. Mamant	**06:30** sv. lit. (csl.)	* *o. Peter, Marta...*
		18:00 sv. lit. (slov.)	† *Juraj, Helena*
Štvrtok **03.09.**	Sv. hieromučenik Antim, nikomédijský biskup	**06:30** sv. lit. (csl.)	† *Michal, Paulína*
		18:00 sv. lit. (slov.)	† *Eliáš, Jozef*
Piatok **04.09.**	Sv. prorok Mojžiš, ktorý videl Boha **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.)	* *SSR a NSI*
		18:00 sv. lit. (slov.)	* *SSR a NSI*
Sobota **05.09.**	Sv. prorok Zachariáš, otec úctyhodného Jána Predchodcu	**07:00** sv. lit. (csl.)	† *z ružencového spoločenstva*
		17:00 **Veľká Večiereň**	
		18:00 sv. lit. (slov.)	† *Jana*
Nedeľa **06.09.**	**15. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. muč. Eudoxios a spol. **hl. 6**	**08:00 sv. lit.** (csl.)	***za farnosť***
		10:00 sv. lit. (slov.)	* *Mária*
		17:15 **Večiereň** (slov.)	
		18:00 sv. lit. (slov.)	* *Renáta*

Blažený hieromučeník Dominik Metod Trčka

(Liturgický kalendár - 25. august)

Dominik Metod Trčka sa narodil 6. júla 1886 vo Frýdlante nad Ostravicí, v roku 1903 vstúpil do rehole redemptoristov, kde v roku 1904 zložil aj rehoľné sľuby a v júli 1910 prijal aj kňazské svätenie.

Ako prvý redemptorista pražskej provincie prijal v roku 1919 východný obrad a neskôr celý svoj život pracoval medzi gréckokatolíckymi veriacimi. Jeho činnosť a službu veriacim charakterizoval prešovský biskup Pavol Gojdič slovami, že „*je pilierom Prešovskej eparchie*.“

V roku 1924 sa stal predstaveným kláštora v Stropkove.

V roku 1931 bol posvätený nový kláštor redemptoristov – gréckokatolícky – v Michalovciach a o. Metod sa stal jeho predstaveným. Kvôli zdravotným problémom sa tejto funkcie vzdal, odišiel naspäť do Stropkova, aby v roku 1936 sa opäť stal predstaveným redemptoristov a to až do roku 1942.

Na základe vykonštruovanej historke o pokuse o útek do zahraničia na falošný pas, bol o. Metod odsúdený na 12 rokov väzenia. Bol internovaný v koncentračnom tábore v Podolínci. Odtiaľ ho viackrát vláčili na vyšetrovania do povestného „leopoldovského mlyna“.

Pri vyšetrovaniach nezradil ani svoju vieru, ani svojich bratov, ani neprijal žiadne ponuky na spoluprácu.

Štátny prokurátor ho obvinil v roku 1952 zo spolupráce s biskupom Gojdičom, že rozširoval jeho protištátne pastierske listy a prostredníctvom svojich pražských predstavených posielal tajné informácie do Ríma. Kvalifikovali to ako zločin velezrady a vyzvedačstva.

Posledné Vianoce, pri ktorých si v cele spieval koledy, boli v jeho živote v roku 1958. Za tento priestupok šiel do korekcie. Hneď na druhý rok, na jar 23. marca 1959 zomiera. Lekár leopoldovskej väznice s úctou a obdivom sledoval jeho správanie sa v chorobách, z ktorých nebolo východiska a najmä jeho posledný výrok: „*Na nikoho sa nehnevám a všetkým odpúšťam*.“ Povedal to už v bráne smrti, bez myšlienok na odplatu, či pomstu.

Otca Metoda hneď na druhý deň pochovali na väzenskom cintoríne. Po obnovení cirkvi v roku 1968 boli jeho pozostatky prevezené do Michaloviec.

4. 11. 2001 bol v Ríme na Námestí sv. Petra, spolu s biskupom Pavlom Petrom Gojdičom, rímskym biskupom Jánom Pavlom II. vyhlásený za blahoslaveného.

Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľa

(Liturgický kalendár - 29. august)

História sviatku Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa siaha do 5. storočia. Je dňom, kedy v Samárii vysvätili chrám svätého Jána Krstiteľa. Tento sviatok sa zároveň vo východných cirkvách spája so zdržanlivosťou od mäsa.

Prorocké pôsobenie Jána Krstiteľa skončilo po zatknutí Herodesom Antipasom. Synoptici vidia príčinu zatknutia v tom, že Ján kritizoval Herodesa a jeho cudzoložný vzťah s Herodiadou (nevlastnou švagrinou), ako aj ďalšie jeho zlé rozhodnutia.

Herodes dal Jána Krstiteľa sťať, na podnet Herodiady, počas oslavy svojich narodenín. Jánovu hlavu daroval Herodiadinej dcére Salome, ako si to dievča želalo. Ako o tom čítame v evanjeliu (Mt 14, 6 -11): Na kráľovej oslave narodenín tancovala Salome, dcéra Herodiady, pred kráľom i hosťami tak úchvatne, že jej tetrarcha nerozvážne sľúbil dať všetko, čo si len zažiada. Herodes poslal kata, aby sťal jeho hlavu. Salome ju priniesla matka na mise a tá dala zakopať na akomsi špinavom mieste.

Na takýchto hostinách nebývalo zvykom, žeby tancovala samotná kráľovská dcéra. Bol to však šikovný, vopred premyslený ťah jej matky, aby donútila Herodesa navždy umlčať Predchodcu.

Radosť, smiech a dobrú náladu vyvolanú vínom vystriedal smútok a žiaľ. K rozhodnému činu priviedol Herodesa hlavne strach z ľudí. Aká bude reakcia hostí, keď nesplní prísahu? Aká bude reakcia národa, keď zavraždí jeho proroka? A čo spravodlivý Boží hnev?

Tradícia spomína sa, že i Jánovo telo chcela Herodiada hodiť kdesi do priepasti, ale Herodes mal v sebe zrejme ešte toľko súdnosti, že jej to nedovolil.

Herodes vydal telo jeho učeníkom, ktorí ho vzali ešte tej noci a pochovali, podľa tradície zo 4. storočia, v samárijskej Sebaste.

Hlavu vykopala a vzala zbožná Jana, žena Herodesovho hospodára Chúzu a neskoršia myronosička, uložila ju do hlinenej nádoby a s úctou pochovala na Olivovej hore.

V 8. storočí, dobe obrazoboreckých bojov, odniesli hlavu sv. Jána z Carihradu do Komany v Malej Ázii. V súčasnosti sa nachádza v Chráme sv. Silvestra v Ríme.
Je dôležité a zároveň zaujímavé, že pokiaľ svätý Ján žil, neučinil ani jeden zázrak (Jn 10, 41), ale jeho ostatkom bola daná zvláštna moc

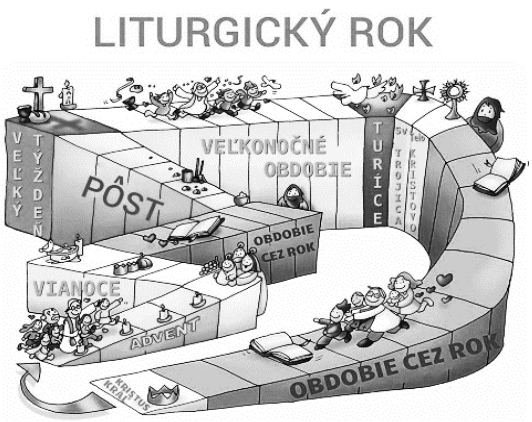
Začíname nový liturgický rok

(teologicko – liturgický pohľad na cirkevný rok)

Nový liturgický rok začína v byzantskom obrade 1. septembra.

Liturgický rok je rok slnečný, ustanovený Cirkvou, v priebehu ktorého spomína Cirkev na Kristove tajomstvá a sprítomňuje ich, aby veriaci ľud z nich čerpal spásonosnú milosť.

Otcovia Nicejského snemu v roku 325 prijali 1. september za začiatok liturgického roku a tak to ostalo vo východnej Cirkvi do dnešných čias. Boli totiž mnohé iné názory na trvanie liturgického roku. V 2. storočí napr. začínal liturgický rok 1. marca; v stredoveku boli snahy presunúť začiatok indiktu na 25. marec. V latinskom obrade začína liturgický rok prvou adventnou nedeľou, t.j. štvrtou nedeľou pred sviatkom Narodenia Pána a končí nedeľou Krista Kráľa.

Aký je vlastne význam liturgického roku? Aké je jeho opodstatnenie v živote Cirkvi?

Byzantský liturgický rok je veľkou duchovnou knihou, ktorá nás učí ako máme Boha milovať, slúžiť mu, oslavovať ho a tak spasiť svoju dušu.

Jednotlivé slávnosti a sviatky liturgického roku by nemali zostať pre veriacich iba obyčajnou spomienkou na historickú udalosť, ktorá sa niekedy v minulosti stala a je nenávratnou minulosťou. Udalosti liturgického roku je potrebné vždy nanovo prežívať v srdci. Veď Ježiš Kristus, okolo ktorého je sústredený celý liturgický život, nie je osobou mŕtvou, či iba historickou, ale večne živou a stále účinkujúcou. Liturgický rok je dielo živého Ježiša Krista, jeho práce, náuky a opakovania tajomstiev jeho života v srdciach veriacich.

Rímsky biskup Pius XII. v encyklike *Mediator Dei* (1947) hovorí o živom o liturgickom roku nasledovne: *„Liturgický rok, ktorý zbožnosť Cirkvi živí a sprevádza, nie je chladným a neúčinným sprítomnením skutočnosti minulosti, či obyčajným a prázdnym spomínaním udalosti z minulosti. Liturgický rok je sám Ježiš Kristus, ktorý neustále žije vo svojej Cirkvi a pokračuje v ceste svojho nesmierneho milosrdenstva.*